

FEMARBEL is een onafhankelijke federatie die actief is in de sector van de ouderenhuisvesting in Wallonië en Brussel.

Koningstraat 55, bus 6 - 1000 Brussel.
Tel. 02 414 05 25 — info@femarbel.be
www.femarbel.be

Uitdagingen voor een goede oude dag

**MEMORANDUM VAN
FEMARBEL** voor de
federale en regionale
verkiezingen van 2024

In juni 2024 gaan de Belgen opnieuw naar de stembus voor nieuwe federale en regionale verkiezingen. Dit democratische gebeuren is een gelegenheid om in een publiek debat de fundamentele kwesties aan de orde te stellen waarmee onze samenleving in de komende jaren zal worden geconfronteerd.

In deze context wil Femarbel zich richten tot de kandidaten en toekomstige verkozenen van Wallonië en Brussel om hen **bewust te maken van de grote problemen rond de vergrijzing** van de bevolking en de begeleiding van ouderen. Maar we willen hen ook helpen om een **ambitieuw ouderenbeleid** uit te tekenen en op te nemen in regeersakkoorden.

Deze maatschappelijke uitdaging is vergelijkbaar in alle West-Europese landen. Het is de enorme uitdaging van de «grijze golf» die onze vertegenwoordigers niet langer kunnen negeren. 30 jaar geleden werd er nauwelijks gesproken over ecologie of duurzaamheid. Vandaag hebben deze kwesties een dagelijkse impact op politieke oriëntaties.

Wat veroudering betreft staan we nu aan de voet van de berg. **Er moeten beslissingen worden genomen en belangrijke keuzes worden gemaakt.** Dit moet heel snel gebeuren, als onze samenleving deze uitdaging wil aangaan zonder iemand uit het oog te verliezen.

Femarbel werkt al meer dan 30 jaar samen met de overheden om begeleiding en huisvesting voor ouderen te garanderen. Meer dan ooit is onze missie essentieel voor het verdedigen van de belangen en specifieke eigenschappen van een sector die in de eerste plaats tot doel heeft het welzijn van ouderen te garanderen.

Het huidige federale en regionale beleid is niet in staat om de uitdaging van de vergrijzing aan te pakken. Om zich voor te bereiden op deze onvermijdelijke maatschappelijke uitdaging, presenteert Femarbel in Wallonië en Brussel haar bijdrage aan de **bewustmaking van de problematiek** en doet ze voorstellen voor een samenleving waarin men gezond ouder wordt.

Perspectives

Laten we van het welzijn en de zorg voor ouderen de politieke uitdaging van de volgende regeringsperiode maken!

Onze prioriteiten voor de volgende regeringsperiode

1

EEN NOODPLAN AFGESTEMD OP DE PERSONEELSCRISIS

→ LEES ONZE VOORSTELLEN

>

2

VEROUDERDE STANDAARDEN HERVORMEN OM TE VOLDOEN AAN DIVERSE BEHOEFTE

→ LEES ONZE VOORSTELLEN

3

GEMOTIVEERD EN GOED OPGELEID PERSONEEL

→ LEES ONZE VOORSTELLEN

>

4

HET GARANDEREN VAN KEUZEVRILJHEID VOOR BEWONERS EN HET VOORKOMEN VAN DISCRIMINATIE

→ LEES ONZE VOORSTELLEN

5

HET BEVORDEREN VAN KWALITEIT, TRANSPARANTIE EN OPENHEID

→ LEES ONZE VOORSTELLEN

>

6

EEN KWALITEITSAANBOD BEHOUDEN IN BRUSSEL

→ LEES ONZE VOORSTELLEN

1

EEN NOODPLAN AFGESTEMD OP DE PERSONEEL- SCRISIS

[LEES ONZE VOORSTELLEN](#)

Onze eisen

01

“Zorgberoepen” aantrekkelijker maken.

02

De toegang tot werk voor zorgpersoneel vergemakkelijken.

03

Een betere organisatie van het werk:

- Vergroot de flexibiliteit in de verpleegkundige normen.
- Meer overdracht van technische taken tussen beroepen in de gezondheidszorg.
- Een nieuwe balans tussen zorgprofessionals en reactiverings- en animatieprofessionals.
- A2-opvoeders en logistieke assistenten opnemen in het pakket.

04

Technologische hulpmiddelen financieren die het personeel ondersteunen en/of de veiligheid van de bewoners vergroten.

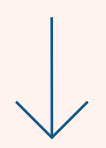
2

VEROUDERDE STANDAARDEN HERVORMEN OM TE VOLDOEN AAN DIVERSE BEHOEFTE

[LEES ONZE VOORSTELLEN](#)

Onze eisen

01

Een universitaire studie naar werkdruk in woonzorgcentra, met het oog op het initiëren van een hervorming van de normen op een objectieve basis.

02

Het ROB- en RVT-statuut **afschaffen** en eenmalige financiering bieden op basis van individuele behoeften.

03

Een **evaluatiemechanisme (kosten-baten)** om de impact te meten van wijzigingen in normen op de prijs van huisvesting en het financiële evenwicht van de instellingen.

04

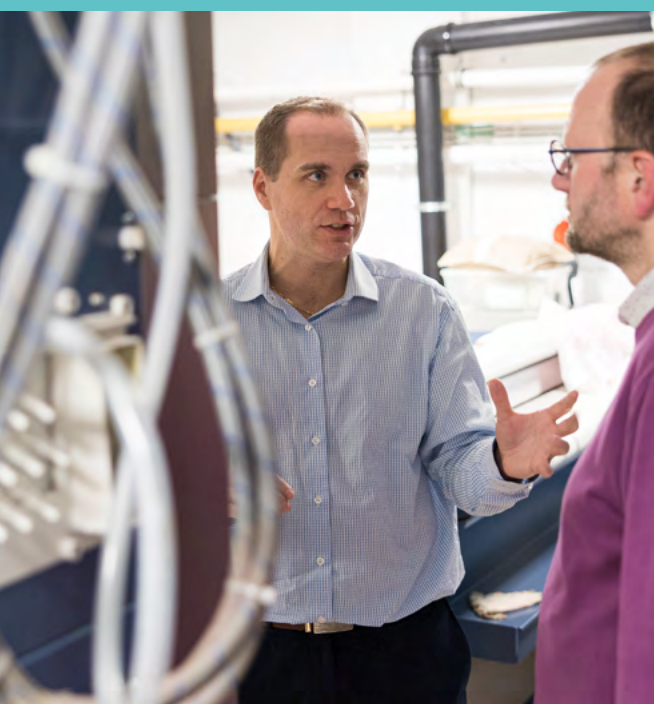
Inspanningen **integreren om de fysieke en cognitieve vaardigheden van de bewoners** te behouden in de financieringsnorm.

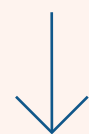
3

GEMOTIVEERD EN GOED OPGELEID PERSONEEL

LEES ONZE VOORSTELLEN

Onze eisen

01

De herwaardering van directiefuncties van woonzorgcentra binnen het IFIC-kader.

02

Een betere afstemming tussen opleiding en praktijkervaring.

03

Consolidatie en eenmalige financiering van opleidingsnoden.

04

Tijd vrijmaken voor het belangrijkste:

- Het regelgevend kader vereenvoudigen om autonoom beheer te vergemakkelijken.
- De digitalisering versterken van de relaties met overheidsinstanties (e-loket).
- De financiering verhogen voor het administratieve deel van het forfait.
- Het forfait moet specifieke financiering bevatten voor nieuwe software voor elektronisch en mobiel beheer van zorgdossiers,... (om de tijd die verloren gaat aan administratie te verminderen en de overdracht van informatie en gegevens van bewoners te verbeteren).

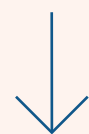
4

HET GARANDEREN VAN KEUZEVRIJHEID VOOR BEWONERS EN HET VOORKOMEN VAN DISCRIMINATIE

[LEES ONZE VOORSTELLEN](#)

Onze eisen

01

De **complementariteit** versterken tussen de actoren die betrokken zijn bij het aanbieden van diensten voor ouderen, met als doel de continuïteit gedurende hun hele leven te waarborgen.

02

Zorgen voor **betaalbaarheid** door het financieren van zorg die uitsluitend gebaseerd is op de behoeften van de persoon en volledige transparantie van de prijzen.

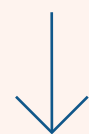
5

HET BEVORDEREN VAN KWALITEIT, TRANSPARANTIE EN OPENHEID

[LEES ONZE VOORSTELLEN](#)

Onze eisen

01

Een wettelijk kader dat innovatie aanmoedigt.

04

Het verzenden van inspectierapporten binnen 30 dagen na een inspectie.

02

Open plaatsen, waar het prettig is om te wonen en te werken.

05

Financiële stimuli geven aan voorzieningen die een intern kwaliteitsproces invoeren.

03

Toegankelijke en transparante informatie.

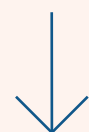
6

EEN KWALITEIT- SAANBOD BEHOUDEN IN BRUSSEL

[LEES ONZE VOORSTELLEN](#)

Onze eisen

01

Een hervorming van de personeelsnormen.

02

Een nieuw subsidiesysteem voor infrastructuur, gebaseerd op de behoeften van de bewoners.

03

Een aanpassing van het huidige mechanisme voor het recupereren van onbezette bedden.

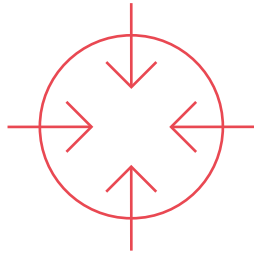
04

Bekendmaking van inspectieverslagen.

Onze doelstelling nr. 1

Het garanderen
van huisvesting en
passende begeleiding
voor alle ouderen.

Weten wat er op het spel staat

In de komende vijf jaar zullen overheden voor het eerst rechtstreeks geconfronteerd worden met het fenomeen van een vergrijzende bevolking.

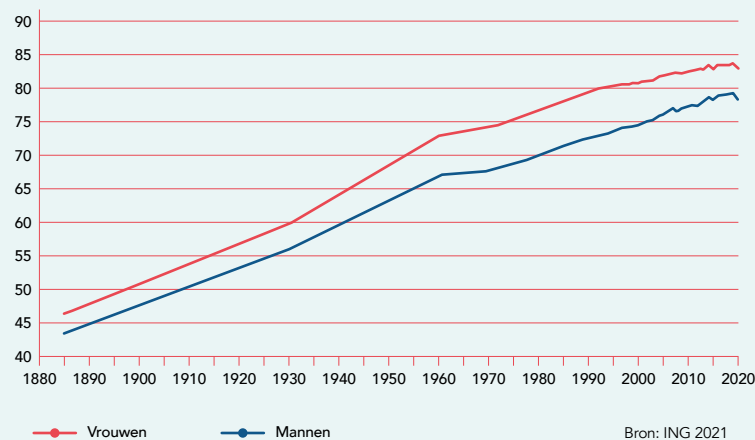
Laten we beginnen met het goede nieuws: we leven langer! In 1947 was de levensverwachting bij geboorte 67 jaar voor vrouwen en 62 jaar voor mannen. Sindsdien worden we bijna 20 jaar ouder! ¹

Door de bijna voortdurende stijging van de levensverwachting neemt het aandeel ouderen in de bevolking automatisch toe. Maar de vergrijzing, zoals we die vandaag zien, is uitzonderlijk vanwege het zeer hoge geboortecijfer gedurende de 25 jaar na de Tweede Wereldoorlog.

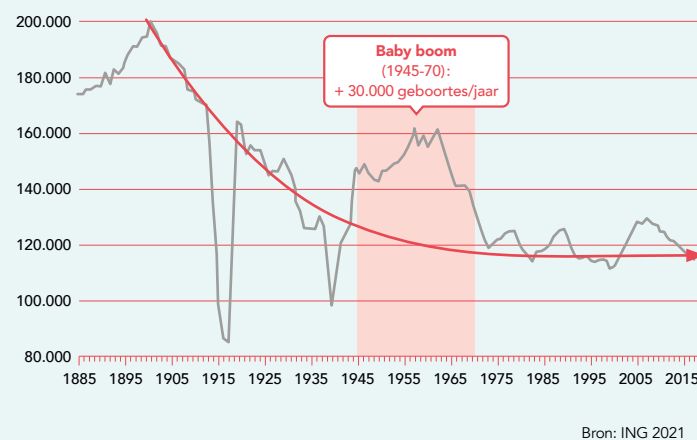
¹ In 2022 was de levensverwachting bij geboorte in België 81,7 jaar (83,8 jaar voor vrouwen en 79,5 jaar voor mannen). De levensverwachting bij geboorte blijft met 82,6 jaar de hoogste in het Vlaams Gewest. Het bedraagt 80 jaar in het Waals Gewest en 81,6 in Brussel (bron: Statbel – juli 2023).

Ontwikkeling van de levensverwachting bij de geboorte in België, per geslacht, 1885-2020

Aantal geboortes

1947

Levensverwachting bij geboorte

MANNEN

62

JAAR

VROUWEN

67

JAAR

2022

Levensverwachting bij geboorte

MANNEN

79

JAAR

VROUWEN

84

JAAR

De demografische schok

Volgens P. Ledent, Senior Econoom bij ING, maken 65-plussers nu 20% van de bevolking uit. Dit cijfer zal stijgen tot 25% in 2040. Terwijl er in 2022 338.000 mensen ouder waren dan 85, zullen dat er 42.000 meer zijn in 2030 en vooral 202.000 meer in 2040.

Naast deze factoren die kunnen worden omschreven als positief voor onze samenleving, zijn er nog andere die helaas minder positief zijn. Ten eerste, als gevolg van de langere levensverwachting, **de toename en variabiliteit van situaties van afhankelijkheid**, die een grote invloed hebben op de zorgbehoeften, maar ook op de organisatie van het leven in voorzieningen voor ouderen.

Ten tweede de **schaarste aan middelen**, zowel menselijke als financiële, gezien de daling van het aantal werkende personen ten opzichte van het aantal personen die niet meer op de arbeidsmarkt actief zijn.

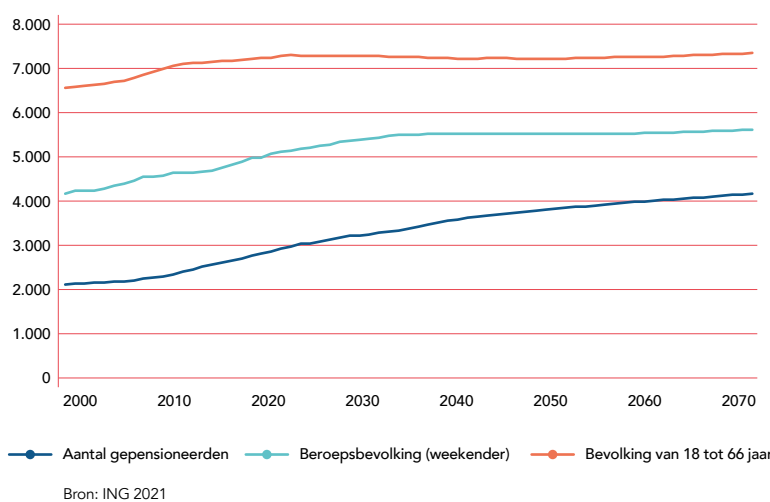
Tot slot is er naast deze macro-economische elementen nog een sociologische vaststelling: **de ouderen van vandaag en morgen zijn helemaal anders dan de ouderen van gisteren**. Het zijn de kinderen van de "babyboom" die na de Tweede Wereldoorlog zijn geboren. Het zijn de kinderen van de vrede, van de economische en sociale groei, de kinderen van Woodstock en mei 68, die totaal andere verwachtingen hebben dan hun voorouders. Het lijkt geen twijfel dat ook dit ons dwingt om na te denken over de toekomst van huisvesting en begeleiding voor ouderen.

Net als voor het klimaat, begonnen de eerste effecten van deze ingrijpende veranderingen ruim tien jaar geleden voelbaar te worden. Het moet echter gezegd worden dat het lijkt alsof de regeringen tot nu toe niet volledig hebben begrepen wat er op het spel staat.

Tegen de achtergrond van een vergrijzende bevolking, een afname van het aantal werkenden en een duidelijke verandering in verwachtingen en behoeften, **is het van vitaal belang dat de overheden een correcte inschatting maken van de impact van deze demografische veranderingen en het huidige beleid grondig aanpassen.**

Ouderen hebben het recht om van regeringen te verwachten dat ze een sterke maatschappelijke verbintenis met hen aangaan en dat ze een strategie definiëren die rekening houdt met de veranderende behoeften en de afnemende menselijke en financiële middelen.

Evolutie van het aantal gepensioneerden ten opzichte van de beroepsbevolking

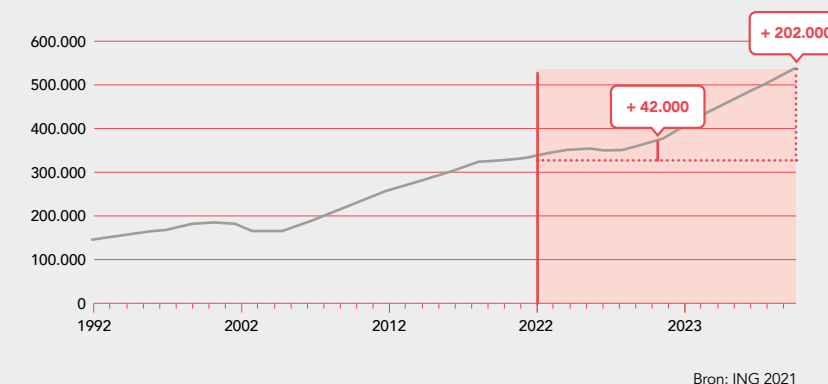

Maken 65-plussers nu

20%

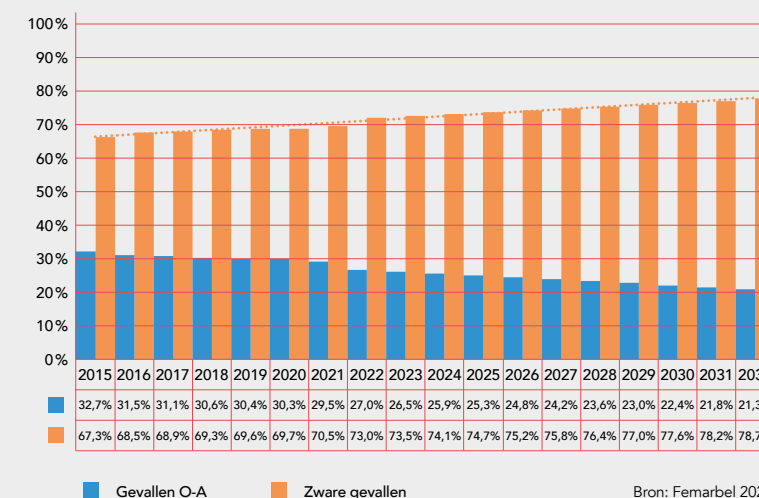
van de bevolking uit. Dit cijfer zal stijgen tot 25% in 2040

personen ouder dan 85 jaar

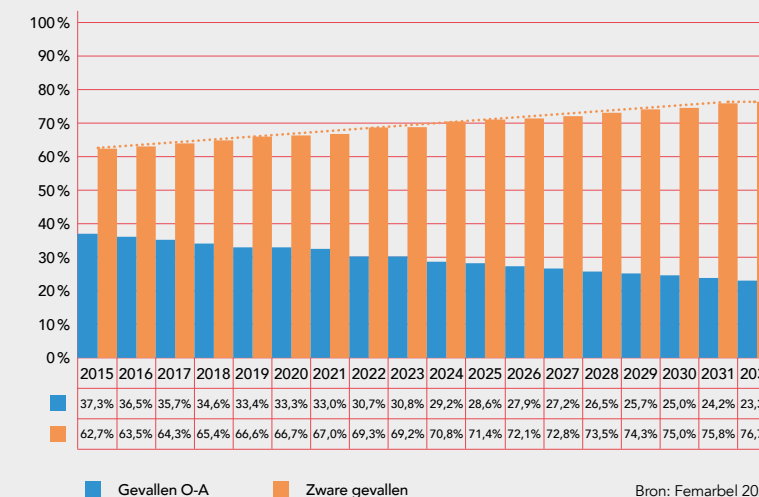

AFHANKELIJKHEID

Wallonie-evolutie afhankelijkheid (RH - WZC - CVK)

Brussel - Ontwikkelingen in de zorg voor afhankelijke personen (RH - WZC - CVK)

1

EEN NOODPLAN AFGESTEMD OP DE PERSONEELSCRISIS

De begeleiding van ouderen vereist een groot aantal gekwalificeerde en gemotiveerde personeelsleden die zin kunnen geven aan hun werk. Zowel in Brussel als in Wallonië kampen we echter met een chronisch tekort aan personeel in het algemeen en zorgpersoneel in het bijzonder.

→ **Als het beleid ongewijzigd blijft, zal het probleem alleen maar groter worden.**

Sommige woonzorgcentra moeten nu zelfs stoppen met het aannemen van nieuwe bewoners vanwege een schrijnend gebrek aan personeel! Het personeelstekort breidt zich uit naar andere functies buiten de zorgsector, wordt algemener en neemt alleen maar toe.

Veel voorzieningen moesten een beroep doen op uitzendkrachten en freelancers. Maar dit is een dure aangelegenheid. Het is niet mogelijk om de dagtarieven die woonzorgcentra aanrekenen te verhogen om de kosten van tijdelijk personeel te compenseren.

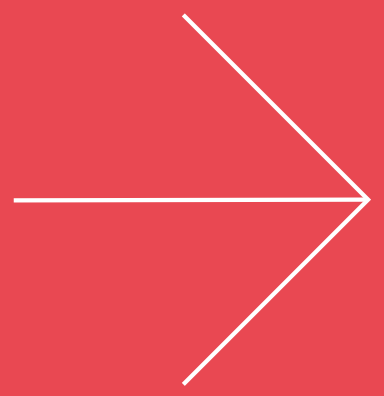
De Covid-19 epidemie heeft de situatie nog erger gemaakt. Zowel de woonzorgcentra als de ziekenhuizen hebben veel personeelsleden verloren. Het publiek applaudisseerde voor de gezondheidszorg, maar na het applaus vertrokken veel mensen omdat ze dit niet meer aankonden.

Dit is een onhoudbare situatie!

↳ **Het is dan ook een politieke prioriteit om op korte termijn een noodplan op te stellen om dit personeelstekort aan te pakken.**

Het personeelstekort breidt zich uit naar andere functies buiten de zorgsector, wordt algemener en neemt alleen maar toe.

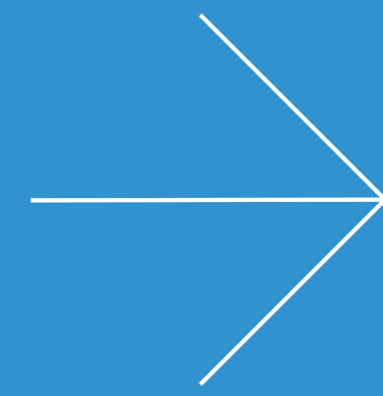
“Zorgberoepen” aantrekkelijker maken

Femarbel vraagt:

- Een plan om de zichtbaarheid van de sector te versterken binnen het **gezondheidszorgstelsel** en bij de media en de samenleving in het algemeen.
- Loopbanen in de dienstensector en de **ouderenzorg aantrekkelijker maken.**

Dit impliceert een grotere inspanning van de overheden, die de nodige middelen moeten vrijmaken om de instroom in en de valorisatie van beroepen in de zorgsector aan te moedigen.

Roepingen aanmoedigen en zorgberoepen promoten.

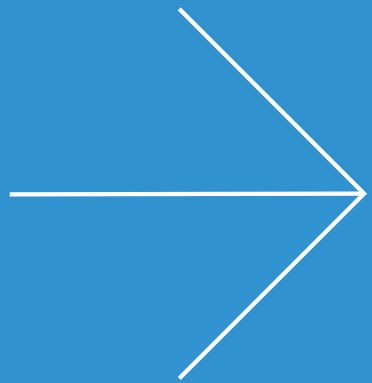
De toegang tot werk voor zorgpersoneel vergemakkelijken

In het bijzonder vraagt Femarbel:

- De toegang tot de arbeidsmarkt voor een groter aantal VPK te bevorderen. Dit betekent met name dat **de procedures voor het toekennen van gelijkwaardigheid en visa moeten worden versneld.**
- Meer stimulansen om overbruggingscursussen te gebruiken. Dit betekent ook **een verlenging van de overgangperiode waarin zorgassistenten kunnen worden opgeleid in de vijf afgevaardigde taken** en dat de Federatie Wallonië-Brussel ervoor zorgt dat de opleiding in de uitvoering van deze taken (Penta + project), net zoals in Vlaanderen, volledig via **e-learning** kan verlopen.
- Om het tekort aan bepaalde medische beroepen op te vangen, zal er ten slotte ook **een grotere delegatie van technische taken tussen zorgberoepen nodig zijn.**

Meer mensen aanmoedigen om in de zorg te gaan werken.

Een betere organisatie van het werk: meer flexibiliteit voor een beter aangepaste service

Ondanks het personeelstekort in de zorgberoepen wordt regelmatig opgemerkt dat sommige zorgverleners taken uitvoeren die ook door anderen zouden kunnen worden verricht, zoals administratieve taken, huishoudelijke taken of basishygiëne.

Minister Vandenbroucke leidt momenteel een debat over deze kwestie op federaal niveau. We willen dat de regio's en de sector van de woonzorgcentra in het bijzonder er volledig bij betrokken worden.

Iedereen is het eens over de noodzaak om kwaliteitsvolle diensten en zorg te garanderen.

Om dit te bereiken, is het volgens Femarbel essentieel om de **flexibiliteit van de personeelsnormen aanzienlijk te verhogen**, zodat het totale personeelsvolume effectief kan worden verhoogd en de profielen op een flexibelere manier kunnen worden aangepast aan de behoeften in instellingen die rechtstreeks diensten verlenen aan ouderen.

De flexibiliteit van kadernormen aanzienlijk vergroten

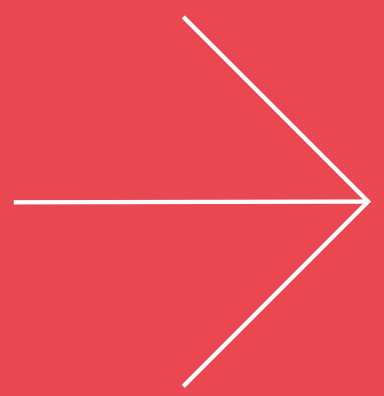
MEER
CARE
✕
MINDER
CURE

In het bijzonder vragen we dat:

- De mogelijkheid om het tekort aan VPK te compenseren met ander zorgpersoneel in alle instellingen wordt verhoogd, van 20% naar 50% van de verpleegnorm.
- Behalve in speciale situaties die verband houden met de gezondheidstoestand van een of meerdere bewoners, de continuïteit van de nachtzorg, indien nodig, wordt verzekerd door een lid van het zorgteam, ongeacht hun status (verpleegkundige, zorgassistent of revalidatie personeel).

Ouderen in woonzorgcentra vragen vaak om meer "CARE" en minder "CURE". De zorg voor een oudere vereist niet alleen medische zorg in de strikte zin van het woord, maar ook echte begeleiding bij de dagelijkse taken.

Om deze reden pleiten we ervoor om in het pakket **logistieke hulpmiddelen en A2-opvoeders** op te nemen in het personeel bij de dagelijkse taken (technisch: opname in het A2-deel van het forfait en verhoging van het plafond voor dit A2-deel).

Technologie is een echte hulp bij het begeleiden van mensen die hun onafhankelijkheid verliezen.

Technologische hulpmiddelen financieren om het personeel te ondersteunen en/of het welzijn en de veiligheid van de bewoners te verbeteren.

Ondanks alle inspanningen om het aantal medewerkers te verhogen, zal de behoefte om ouderen te helpen veel sneller toenemen dan het aantal beschikbare handen en armen kan bijhouden...

Voor Femarbel zal de ondersteuning van technologische hulpmiddelen het waarschijnlijk mogelijk maken om meer zorg en zorg van betere kwaliteit te leveren. Ze stellen werknemers ook in staat om hun aandacht weer te richten op wat hen speciaal maakt: begeleiding, contact, menselijke warmte.

Het intelligent gebruik van digitale technologie kan echte begeleiding bieden aan mensen die hun onafhankelijkheid verliezen: van verbonden vloeren om vallen te voorkomen tot steeds geavanceerdere medische systemen op afstand.

Femarbel vraagt dat **een financieringskader wordt ontwikkeld voor technologische** hulpmiddelen die het personeel beter ondersteunen en/of de veiligheid van de bewoners vergroten. Deze hulpmiddelen kunnen het tekort aan personeel gedeeltelijk compenseren en tegelijkertijd de veiligheid en continuïteit van de zorg voor en het toezicht op de bewoners garanderen (bijvoorbeeld hulpmiddelen voor valdetectie, Google glasses of andere oplossingen waarmee vanop afstand een eerste diagnose kan worden gesteld).

2

VEROUDERDE STANDAARDEN HERVORMEN OM TE VOLDOEN AAN DIVERSE BEHOEFTE

De belangrijkste missie van beheerders van woonzorgcentra en assistentiewoningen is het bieden van hoogwaardige begeleiding en service. Om hen te ondersteunen bij het vervullen van deze missie moeten de overheden een kader voor regelgeving en financiering garanderen dat overeenstemt met de behoeften van de persoon.

Naast de dringende noodzaak om het personeelstekort weg te werken, zijn we er meer dan ooit van overtuigd dat **een structurele hervorming van de personeels- en huisvestingsnormen essentieel is**. Deze zijn immers een directe erfenis van de ziekenhuisorganisatie van 40 jaar geleden en voldoen niet meer aan de werkelijke behoeften van de bewoners van vandaag.

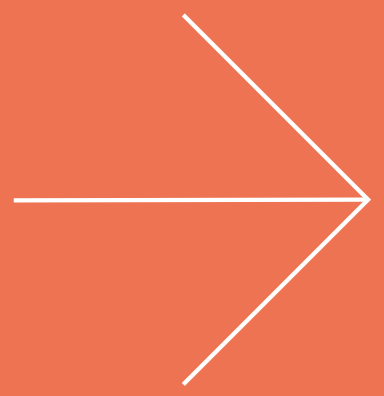
In alle voorzieningen is er extra personeel in vergelijking met het aantal dat in deze

normen wordt voorgeschreven. Dit extra personeel wordt dus betaald door de bewoners.

We moeten een echt debat op gang brengen over personeelsteams en de werkdruk die vooral op VPK en zorgkundigen drukt. Tot slot moeten we overwegen om andere personeelscategorieën toe te voegen, zoals logistieke assistenten, die de zorgkundigen kunnen ontlasten (om het bed op te maken of maaltijden te brengen), waardoor ze meer tijd overhouden voor de bewoners.

De huidige personeelsnormen komen niet langer overeen met de huidige behoeften van de bewoners.

Universitair onderzoek naar de werkdruk in woonzorgcentra

Het is tijd voor politici om zich opnieuw te buigen over de vraag welk medewerker nodig is om kwalitatief hoogwaardige zorg en hulp bij dagelijkse taken in woonzorgcentra te bieden.

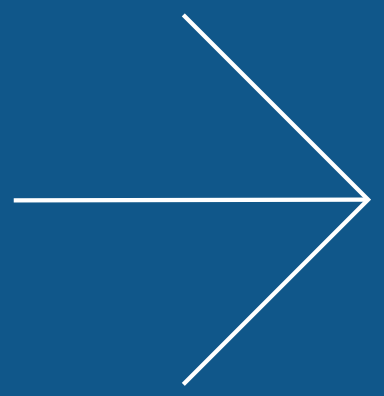
Femarbel doet voorstellen op basis van opmerkingen van haar leden. Maar om dit werk voor te bereiden en uiteindelijk een **fundamentele hervorming** van de normen te verkrijgen, geloven we dat we de zaken moeten objectiveren.

Wij denken dat we hiervoor het beste een opdracht kunnen geven aan universiteiten om **onderzoek uit te voeren naar de werkdruk in woonzorgcentra**.

Wie doet wat? Wat zijn de werkelijke behoeften in personeelsbestanden in bepaalde kwalificatiecategorien? De antwoorden op deze vragen zouden als basis kunnen dienen voor een echte, fundamentele hervorming van de normen in plaats van, zoals nu het geval is, pleisters aan te brengen of zelfs over elkaar heen te leggen die worden gefinancierd op basis van een paar ongebruikte kredieten.

Herwaardering van de werkdruk in woonzorgcentra.

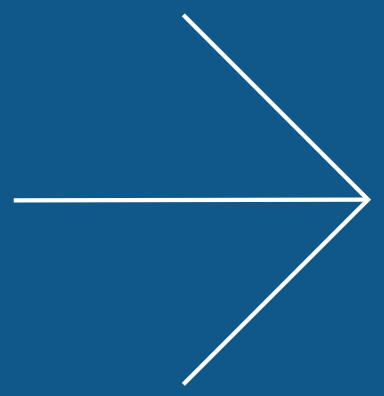
Het afschaffing van het onderscheid tussen de ROB- en RVT-statuuut

Vandaag de dag verschilt de personeelsbezetting in Waalse en Brusselse voorzieningen, afhankelijk van of men in een rusthuis (ROB) in de strikte zin van het woord zit of in een rust-en verzorgingshuis (RVT).

Net als in Vlaanderen, overal een identiek "WZC"-tarief.

Voor Femarbel zou de doelstelling moeten zijn, zoals in Vlaanderen, dat alle personen met hoge zorgnoden (b, c, cd en d volgens de katz schaal) overal kunnen genieten van een "WZC" personeelsbezetting, en dat het onderscheid tussen RVT/ROB op basis van het "type bed", een erfenis van een ziekenhuistypologie die eerder gericht is op instellingen dan op mensen, definitief uit onze woordenschat moet verdwijnen ten voordele van één enkele classificatie die enkel gebaseerd is op de reële behoeften van ouderen.

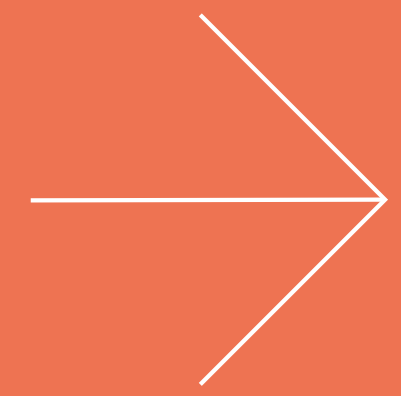

Het opzetten van een "kosten-baten" evaluatiemechanisme

Het meten van de impact van genomen beslissingen op zowel de prijs van huisvesting als het financiële evenwicht van de voorzieningen.

Voor alle nieuwe normen die niet door de overheden worden gefinancierd, vragen we om de invoering van een **evaluatiemechanisme (kosten - baten)** om op voorhand de impact van de genomen beslissingen op zowel de prijs van huisvesting als het financiële evenwicht van de voorzieningen te meten.

Inspanningen integreren om de fysieke en cognitieve vaardigheden van de bewoners te behouden in de financieringsnorm

Femarbel vraagt dat bij **de financiering rekening wordt gehouden met de inspanningen van de directies en het personeel om het leven in het woonzorgcentrum te bevorderen en de fysieke en cognitieve vaardigheden van de bewoners te versterken.**

Dit houdt in dat een deel van de subsidies wordt gereserveerd voor de uitvoering van één of meer specifieke projecten die de QAL van de bewoners verbeteren (cf. Duitstalige Gemeenschap).

Helpen bij het versterken van fysieke en cognitieve capaciteiten.

3

GEMOTIVEERD EN GOED OPGELEID PERSONEEL

Steeds meer beheerders en directeuren van woonzorgcentra bezwijken letterlijk onder het gewicht van de administratieve verplichtingen die gepaard gaan met het voogdijstelsel en de bijzonder complexe manier waarop instellingen worden gefinancierd.

De relaties met de toezichhoudende instanties zijn vaak gebaseerd op wantrouwen en directies besteden nu veel tijd aan het "zichzelf rechtvaardigen" tegenover de overheidsinstanties in plaats van aandacht te besteden aan wat belangrijk is, namelijk het contact met bewoners, werknemers en familieleden.

Vandaag de dag voelen directies en personeel dat ze voortdurend worden gecontroleerd. Als gevolg daarvan worden ze uitgeknepen als citroenen wanneer het erop aankomt verantwoording af te leggen aan de overheidsinstanties.

Directies besteden nu veel tijd aan het "zichzelf rechtvaardigen" tegenover de overheidsinstanties in plaats van in contact te staan met bewoners, werknemers en familieleden.

↳ Gemotiveerd en goed opgeleid personeel.

Opleidingen moeten een weerspiegeling zijn van de realiteit op het terrein.

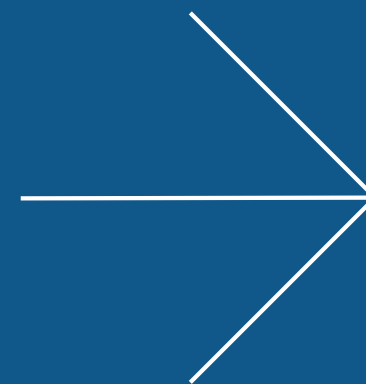
Herwaardering van directiefuncties

We vragen om **meer erkenning voor de directiefuncties van woonzorgcentra**, gezien hun centrale rol in de organisatie van het woonzorgcentrum en de relaties tussen de verschillende belanghebbenden (professionals, bewoners en familieleden). In dit verband dringen we erop aan dat directeuren een hogere status krijgen (cat. 18 of 19) binnen IFIC.

Opleidingen op maat van de realiteit op het terrein

Femarbel ondersteunt de **noodzaak om bepaalde opleidingen beter aan te passen aan de specifieke behoeften van ouderen**.

De basisopleidingen moeten beter worden afgestemd op de realiteit op het terrein dan nu het geval is, vooral als het gaat om werken in instellingen voor ouderen. Wat betreft bijscholing, deze moet zo worden opgezet dat er meer interactie is met de ervaring van het personeel. Het doel is om concrete antwoorden en mogelijke operationele oplossingen aan te reiken. Tot slot moet een veel groter deel van de opleiding worden gereserveerd voor **e-learning, waarbij rekening wordt gehouden met het individuele tempo** en de organisatie van de afdelingen.

Een verdere digitalisering van de relaties met overheidsinstantie.

Consolidatie en eenmalige financiering van opleidingseisen

Femarbel ondersteunt de voortdurende opleidingsbehoeften van directie en personeel.

We vragen echter om **consolidatie en één enkele financieringsbron voor opleidingsvereisten**. Op dit moment is er sprake van een lappendeken van verschillende regelingen en bevoegdheidsniveaus.

Tijd vrijmaken voor het belangrijkste

Administratieve vereenvoudiging, digitalisering en nieuwe technologieën moeten de directies en bepaalde personeelsleden helpen om vaker het kantoor te verlaten en de zin van hun job te herontdekken.

Femarbel vraagt om **een vereenvoudiging en versoepeling van het regelgevend kader** om zo een grotere beheersautonomie aan te moedigen.

Femarbel pleit ook voor **een verdere digitalisering van de relaties met overheidsinstanties** en een grotere standaardisering van financierings- en controleprocedures (e-loketmodel in Vlaanderen). Het primaire doel van digitalisering moet erin bestaan de werkdruk voor personeel en directie te verlichten en tijd vrij te maken om ouderen van dienst te zijn.

In dezelfde lijn vraagt Femarbel dat **het administratieve deel van het pakket wordt verhoogd** om de kosten die gepaard gaan met de verplichting om verslag uit te brengen aan de toezichthoudende autoriteiten beter te dekken.

4

DE VOORWAARDEN VOOR VRIJE KEUZE GARANDEREN

De overgrote meerderheid van ons wil thuis oud worden, omringd door dierbaren. Dat is overduidelijk. Maar het is een ideaal waarvan niemand kan garanderen dat het wordt bereikt. De alternatieven worden bepaald door de keuze van de persoon, zijn/haar middelen en de kosten.

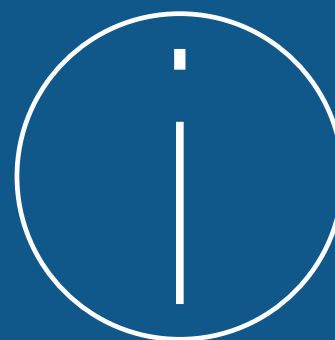

Als men thuis een bepaald niveau van sociaal isolement en een hoge mate van lichamelijke en geestelijke afhankelijkheid bereikt, wordt de kwaliteit van de zorg die men nodig heeft al snel onbetaalbaar.

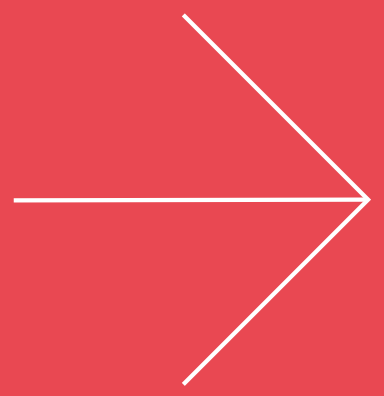
Als iemand naar een woonzorgcentrum gaat, vermeldt het huisvestingscontract het maandelijkse bedrag en wat daarbij inbegrepen is, evenals eventuele toeslagen. Enkel de kosten voor medische zorg zijn niet gekend, maar hiervoor kunnen we wel rekenen op de tussenkomst van het sociale zekerheidssysteem. We hebben dus **zicht op wat de uitgaven zullen zijn.**

In 2021 heeft Femarbel haar vergelijkende studie over de kosten van de zorg voor een oudere geactualiseerd. De eerste versie van deze studie werd in 2017 uitgevoerd in samenwerking met Probis-plus en de econoom Philippe Defeyt. Deze studie beoordeelde objectief de gezondheids- en verblijfskosten die gepaard gaan met het verlies van autonomie en/of onafhankelijkheid van een oudere, thuis, in een woonzorgcentrum of in een assistentiewoning. Nachtzorg in een woonzorgcentrum voor 60 mensen kost bijvoorbeeld hetzelfde als voor één persoon die thuis blijft. Het schaalvoordeel is aanzienlijk. Deze kosten moeten worden meegenomen in de individuele besluitvorming, maar ook in het denkproces van de overheden.

Het onderzoek benadrukte ook de compartimentering en het buitensporig rigide karakter van de opties die ouderen ter beschikking staan. Opeenvolgende institutionele hervormingen hebben de zaken er zeker niet eenvoudiger op gemaakt. De residentiële instellingen staan vandaag de dag onder toezicht van de gewesten, terwijl de thuiszorg op federaal niveau blijft. In plaats van de keuze te beperken tot thuiszorg of een woonzorgcentrum, is het vandaag de dag essentieel om bruggen te slaan tussen de verschillende opties voor hulp en begeleiding, zodat mensen vrij kunnen kiezen voor de zorg en diensten die het beste passen bij hun persoonlijke situatie.

Nachtzorg in een woonzorgcentrum voor 60 mensen kost hetzelfde als voor één persoon die thuis blijft.

Een geïntegreerde aanpak op basis van partnerschap tussen het aanbod van zorg en diensten.

Efficiëntie verbeteren door complementariteit te versterken

We moeten af van het traditionele debat tussen voorstanders van thuiszorg aan de ene kant en voorstanders van collectieve huisvesting aan de andere kant.

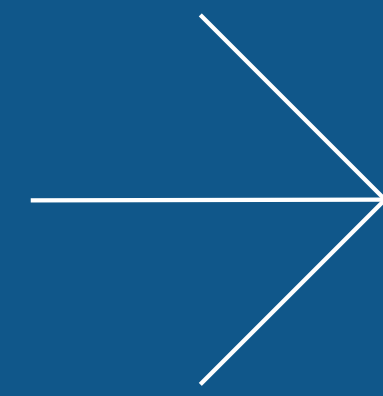
Het woonzorgcentrum is een schakel in de keten van begeleiding voor ouderen.

Femarbel roept op om in het overheidsbeleid meer aandacht te besteden aan de continuïteit van diensten en deze aan te passen aan de verschillende stadia van de levensloop van mensen.

Praktisch gezien is het doel om af te stappen van de huidige compartimentering van het beleid (thuiszorg, assistentiewoning, woonzorgcentrum, rust- en verzorgingstehuis,...) om te gaan voor een geïntegreerde aanpak en partnerschap tussen zorgverlening en dienstverlening. Het doel is ook om flexibele, op maat gemaakte oplossingen te ontwikkelen voor ouderen in al hun diversiteit en in lijn met de evolutie van hun gezondheid.

Een voorbeeld: een kort verblijf in een woonzorgcentrum is aangewezen als integraal onderdeel van het revalidatiebeleid na een val of een gezondheidsprobleem. Een tijdelijk verblijf in een woonzorgcentrum kan bijvoorbeeld een welkome opluchting zijn voor mantelzorgers of om de eenzaamheid van geïsoleerde mensen te doorbreken

Talrijke "regelgevende" obstakels bemoeilijken het gebruik van flexibele oplossingen, die nochtans gebaseerd zijn op gezond verstand en op de realiteit van de voortdurend veranderende behoeften van ouderen.

Zorgen voor betaalbaarheid

Betaalbaarheid is een reëel probleem.

Voor Femarbel hebben de overheden de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat alle burgers, vooral ouderen, over dezelfde rechten kunnen beschikken, in het bijzonder het recht om te kiezen waar ze wonen.

Deze vereiste gaat veel verder dan het ideologische kader tussen sectoren (publiek, privaat non-profit of privaat zorgondernemingen). Het betreft het respecteren van de fundamentele rechten van ouderen, in het bijzonder het recht om in alle omstandigheden de zorg en begeleiding te krijgen die nodig is voor hun gezondheidstoestand.

Om betaalbaarheid en keuzevrijheid te garanderen, vraagt Femarbel dat de financiering van de zorg enkel georganiseerd wordt op basis van de behoeften van de persoon, en niet langer op basis van de ROB- of RVT-status van het "bed" dat aan deze persoon wordt toegewezen

Zoals we al eerder hebben aangegeven is collectieve huisvesting, in tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, niet altijd de duurste optie, zelfs integendeel. Dit geldt vooral naarmate de mate van afhankelijkheid toeneemt.

Femarbel verdedigt het idee van totale transparantie over de prijzen van diensten en instellingen voor ouderen en vraagt om de officiële publicatie van een scorebord van de prijzen die door alle woonvoorzieningen worden aangerekend. Deze publicatie biedt niet alleen het voordeel van een grotere transparantie, maar dient ook als vergelijkingsbasis bij het kiezen van een voorziening.

De financiering van de zorg enkel georganiseerd wordt op basis van de behoeften van de persoon.

5

HET BEVORDEREN VAN KWALITEIT, TRANSPARANTIE EN OPENHEID

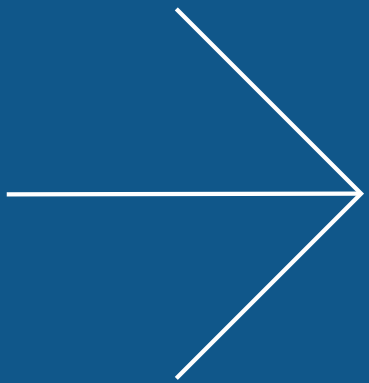
Op enkele uitzonderingen na zijn woonzorgcentra in de loop der jaren aangename plekken geworden om te wonen.

Dit geldt met name vanuit architectonisch oogpunt. De afgelopen jaren zijn immers enorme inspanningen geleverd om gebouwen die soms geërfd zijn van de ziekenhuissector om te vormen tot gastvrije woningen. De organisatie bestaat uit kleinere wooneenheden met functionele gemeenschappelijke ruimten, die interactie en persoonlijke ontwikkeling stimuleren (café-restaurants, tuinen, bibliotheek, sportfaciliteiten, ...). Maar niet alles is perfect. De meeste woonzorgcentra willen deel uitmaken van **kwaliteitsprocessen** en zich openstellen voor nieuwe projecten, zich ook meer openstellen **voor de wereld** en het **vertrouwen** herstellen dat soms is weggeëbd.

Gebouwen die soms geërfd zijn van de ziekenhuissector zijn omgevormd tot gezellige woningen, georganiseerd in kleinere, aangzamere wooneenheden.

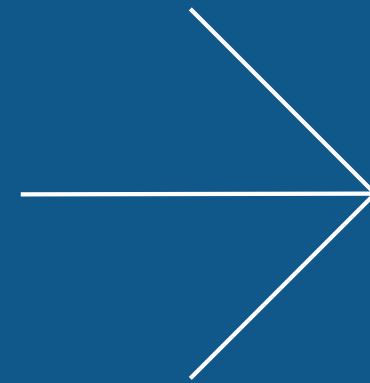
Het ontstaan van nieuwe projecten bevorderen.

Een wettelijk kader dat innovatie aanmoedigt

Femarbel vindt dat ouderen centraal moeten staan bij het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van projecten.

Praktisch gezien is het doel tegenwoordig niet zozeer om een systeem van gestandaardiseerde diensten te ondersteunen, maar om **te helpen antwoorden te vinden die zijn afgestemd op een breed scala aan behoeften**. De Koning Boudewijnstichting heeft een leidende rol gespeeld in de uitvoering van innovatieve projecten voor het welzijn van ouderen. De overheden hebben nu de plicht om bij te springen door een deel van de financiering te reserveren voor innovatieve projecten.

Femarbel roept op tot het **definiëren van een wettelijk kader dat innovatie en experimenten aanmoedigt met projecten die uitstijgen boven de bestaande structuren**. Een kader dat belemmeringen in de regelgeving wegneemt voor samenwerking, nieuwe organisaties en innovatieve oplossingen die vanuit het terrein worden geïnitieerd, en dat meer steun biedt aan projecten die prioriteit geven aan het beter tegemoetkomen aan de verwachtingen en wensen van de personen voor wie ze bedoeld zijn.

Een woonzorgcentrum is in de eerste plaats een plek waar bewoners en de buitenwereld elkaar ontmoeten.

Open plaatsen, waar het prettig is om te wonen en te werken

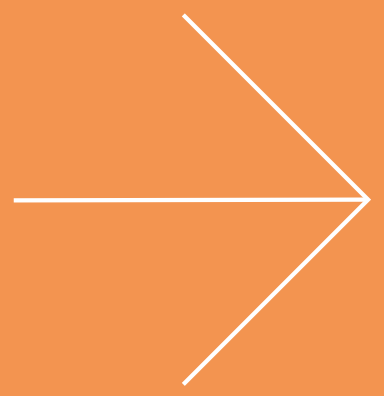
De Covid-19 crisis liet zien hoe pijnlijk de sluiting van woonzorgcentra was voor veel bewoners en hun familieleden. Dergelijke omstandigheden moeten natuurlijk volstrekt uitzonderlijk blijven.

Voor Femarbel is een woonzorgcentrum in de eerste plaats een thuis, met andere woorden een plek waar bewoners kunnen genieten van hun privacy maar ook, als ze dat willen, contact kunnen blijven houden met de buitenwereld. Dit veronderstelt in het bijzonder dat er gemakkelijk **“externe” activiteiten kunnen worden georganiseerd** (kinderdagverblijf, huiswerkschool, ...) met de instemming van de bewoners en de deelname van wie dat wenst.

Dit veronderstelt ook dat **sommige faciliteiten van het woonzorgcentrum** (bijvoorbeeld het restaurant) **toegankelijk kunnen zijn voor het externe publiek** op bepaalde tijden en onder voorwaarden die zijn vastgesteld door de bewoners en de beheerder. Tot slot moeten woonzorgcentra, vooral als ze buiten een stedelijk centrum liggen, worden opgenomen in een kaart met **haltes van het openbaar vervoer**.

Woonzorgcentra vervullen een rol in het leven van een stad of dorp en dragen bij tot de organisatie van het sociale leven. Woonzorgcentra maken integraal deel uit van het sociale weefsel.

Toegankelijke en transparante informatie

Alle operatoren in de sector hebben de plicht om in volledige transparantie te werken met zowel de familieleden als de overheid. Dit is wat de overgrote meerderheid doet.

Een voorziening die diensten en begeleiding van hoge kwaliteit biedt, heeft a priori niets te verbergen.

Femarbel vraagt daarom dat deze transparantie wordt gewaarborgd, met name door de actieve publicatie van inspectierapporten.

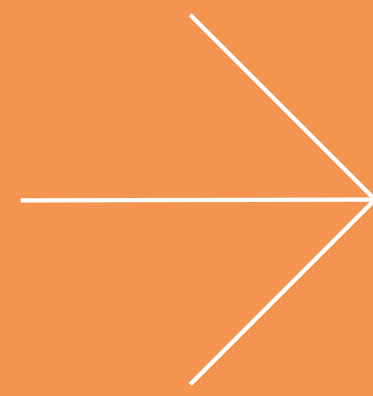
Deze transparantie veronderstelt natuurlijk dat de voorziening op de hoogte is van het tijdstip en de inhoud van deze publicatie. Het moet een recht op antwoord hebben dat bijvoorbeeld bedoeld is om de acties te rechtvaardigen die zijn ondernomen om bepaalde probleemsituaties te corrigeren en zo de feitelijke situatie van het woonzorgcentrum bij te werken.

Verzenden van inspectierapporten binnen 30 dagen

Vandaag de dag moeten voorzieningen maar al te vaak weken of zelfs maanden wachten op feedback na een inspectie van hun voorziening.

Femarbel vraagt dat er een samenvattend verslag wordt opgesteld dat systematisch binnen de 30 dagen na elke inspectie naar de voorzieningen wordt gestuurd

Open en transparante woningen.

Betere ondersteuning van de kwaliteitsprocessen

De exploitatie van woonvoorzieningen moet afhankelijk zijn van kwaliteitsindicatoren, vooral met betrekking tot het welzijn van de bewoners en de normen inzake hygiëne, kwaliteit en diversiteit van de maaltijden.

Het doel van het kwaliteitsprogramma moet in de eerste plaats zijn om het welzijn en de tevredenheid van de mensen over de aangeboden diensten te verbeteren en niet alleen, zoals vandaag te vaak het geval is, om te dienen als een controle-instrument voor de inspectie.

Femarbel heeft een hulpmiddel ontwikkeld om voorzieningen te helpen een zelfcontrole-proces op te starten met betrekking tot de kwaliteit van de diensten en zorg en het welzijn van de bewoners. We vragen dat het gebruik van een dergelijk instrument om de kwaliteit van diensten te meten wordt aangemoedigd door voorzieningen die betrokken zijn bij een proces van interne kwaliteitscontrole.

Femarbel vraagt ook om checklists voor controle ter beschikking te stellen van alle voorzieningen. Op die manier kennen ze de basisprincipes van de inspecties, maar kunnen ze zich er ook op voorbereiden in het kader van een zelfevaluatie. Dit leidt tot een geleidelijke verbetering van de diensten en de tevredenheid van de bewoners en hun familieleden.

Femarbel heeft een zelfcontrole-instrument ontwikkeld voor de kwaliteit van de diensten, de zorg en het welzijn van haar bewoners.

6

EEN KWALITEITSAANBOD BEHOUDEN IN BRUSSEL

Brussel: De ramp voorkomen die de aftredende regering nauwgezet heeft voorbereid, door de bewoners centraal te stellen en hen niet het slachtoffer te laten worden van een puur ideologisch beleid.

We moeten erkennen dat er tijdens de COVID-epidemie aanzienlijke inspanningen zijn geleverd om de sector te ondersteunen, ook al waren die inspanningen bescheidener dan in de andere regio's. Maar helaas is de balans van de regeringsperiode die nu ten einde loopt niet alleen negatief, maar vooral zeer zorgwekkend voor de nabije toekomst.

Het College, op initiatief van de Minister Alain MARON (Ecolo), heeft opzettelijk en systematisch de structuren bevoordeeld ten nadele van de ouderen en het personeel dat er werkzaam is. In die mate zelfs dat het lijkt alsof er voor de aftredende regering goede bewoners zijn, gehuisvest in openbare en sociale voorzieningen, en tweederangs bewoners, gehuisvest in particuliere commerciële woonzorghuizen.

Dit is de rode draad doorheen onze voorstellen voor Brussel: een gelijke behandeling voor alle bewoners. In de budgettaire context zijn we genoodzaakt om efficiëntie te zoeken en te vinden.

In RVT zijn iets meer dan 33% particuliere bedden, terwijl het percentage in andere sectoren meer dan 50% bedraagt.

Discriminatie tussen sterk zorgbehoevende bewoners

Het aantal medewerkers in rust- en verzorgingshuis is 30% hoger dan in rusthuizen.

In RVT zijn iets meer dan 33% privaat bedden, terwijl het percentage in andere sectoren meer dan 50% bedraagt. De enkele bescheiden operaties om RVT-bedden te creëren tijdens de huidige regeringsperiode zijn zodanig georganiseerd dat het onmogelijk is gebleken om alle beschikbare bedden om te zetten (strengere criteria voor de privésector).

De opzettelijke wurging en verstikking van de privésector

Een verordening voorziet in een permanent mechanisme voor de terugwinning van onbezette goedgekeurde bedden (die voor de overheden geen enkele invloed hebben op de begroting). Vanaf 2024 zal elk jaar 50% van deze bedden worden gerecupereerd, ongeacht de kwaliteit van de voorziening.

Het maximum aantal commerciële bedden is vastgesteld op 50%. Er zullen dan ook geen nieuwe particuliere initiatieven of overdrachten van bedden worden toegestaan totdat dit cijfer is bereikt. Duizenden commerciële bedden zullen niet meer beschikbaar zijn.

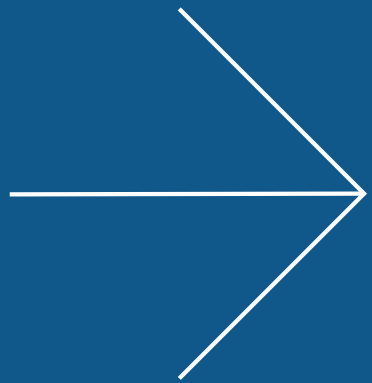

Het College zal nieuwe normen aannemen op het gebied van brandveiligheid en vergunningen. Desnoods zal het voor particuliere voorzieningen onmogelijk worden om zich aan te passen. Ze zullen ongetwijfeld verplicht zijn om te investeren zonder enige vorm van steun.

De zogenaamde hervorming van de personeelsnormen heeft ongetwijfeld geleid tot een toename van het aantal gereactiveerde medewerkers en een uitbreiding van de lijst van hun kwalificaties (hoewel het nut van audiologietechnici niet duidelijk is in termen van relevantie). Anderzijds is er geen oplossing gevonden voor het structurele probleem op korte en middellange termijn van een tekort aan VPK. Andere regio's hebben daar wel een oplossing voor gevonden.

Onder deze omstandigheden, en zonder te overdrijven, schatten we dat minstens een derde van de Brusselse woonsector voor ouderen niet alleen bedreigd wordt, maar zelfs zal verdwijnen.

Er bestaat geen twijfel over dat thuiszorg de voorkeur geniet. Maar het blijft een feit dat thuiszorg grenzen heeft. Daarbij zijn renovatie en vernieuwing van de faciliteiten essentieel. Waar kunnen we, gezien de begrotingssituatie van het Brussels Gewest, de middelen vinden om nieuwe openbare en vrijwillige initiatieven te subsidiëren?

In de budgettaire context zijn we genoodzaakt om efficiëntie te zoeken en te vinden.

Een hervorming van de personeelsnormen

De personeelsnormen werden historisch vastgesteld in 1982. Ze zijn geïnspireerd op het ziekenhuissysteem en voldoen niet aan de specifieke verblijfsbehoeften van ouderen. Een universitaire studie gebaseerd op de uitgevoerde procedures en de tijd die eraan besteed wordt, zou moeten helpen om de kwalificaties van VPK opnieuw in evenwicht te brengen ten gunste van andere categorieën zorgpersoneel. Op korte termijn moet de flexibiliteit van de normen sterk worden verhoogd.

Een nieuw subsidiesysteem voor infrastructuur

In Vlaanderen en Wallonië werd het systeem voor de financiering van infrastructuur afgeschaft, terwijl het in Brussel werd behouden. Het nieuwe systeem biedt niet alleen een antwoord op het probleem van de Europese normen voor schuldconsolidatie, maar maakt ook een einde aan elke vorm van discriminatie tussen bewoners op basis van organisatievermogen. Het zorgt bovendien voor een voorafgaande overeenkomst met de overheid over de accommodatieprijs die zal worden aangerekend.

We dringen erop aan dat inspectierapporten in een passende vorm openbaar worden gemaakt.

Een aanpassing van het huidige mechanisme voor het recupereren van onbezette bedden

Niemand betwist dat Brussel te veel rusthuisbedden telt. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de Brusselse overheid, die al meer dan 20 jaar nalaat om een programmering in te voeren (wat in andere regio's niet het geval is).

Wallonië heeft een programma opgezet met 50% commerciële bedden. Maar in tegenstelling tot de Brusselse overheid heeft Wallonië dit op een doordachte, redelijke en intelligente manier gedaan, met behoud van de mogelijkheid tot overdracht. Daardoor heeft de sector zich probleemloos kunnen aanpassen.

Aan de ene kant moeten overdrachten en overplaatsingen onmiddellijk worden heringevoerd. Aan de andere kant moet het mechanisme voor het recupereren van bedden onmiddellijk worden afgeschaft, ten gunste van een recuperatie die niet elk jaar, maar elke drie jaar wordt doorgevoerd op basis van een recuperatie van 10% van de bedden.

Bekendmaking van inspectieverslagen

De nieuwe verordening verlengt de vergunningen van zes jaar tot een onbepaalde tijd. Hoewel de afname van administratieve procedures welkom is en zeer op prijs wordt gesteld, zullen de aanvragen van de voorzieningen niet langer ter goedkeuring aan Iriscare worden voorgelegd. Het zal dus niet langer mogelijk zijn om ervoor te zorgen dat de voorzieningen op gelijke wijze voor iedereen beschikbaar zijn. We dringen erop aan dat inspectierapporten in een passende vorm openbaar worden gemaakt. Vlaanderen doet dit al en Wallonië bereidt het voor. Daartoe werd in juli 2023 een decreet goedgekeurd.

Onze vakorganisatie pleit voor de ontwikkeling van een levens- en verzorgingscontinuüm.

Femarbel

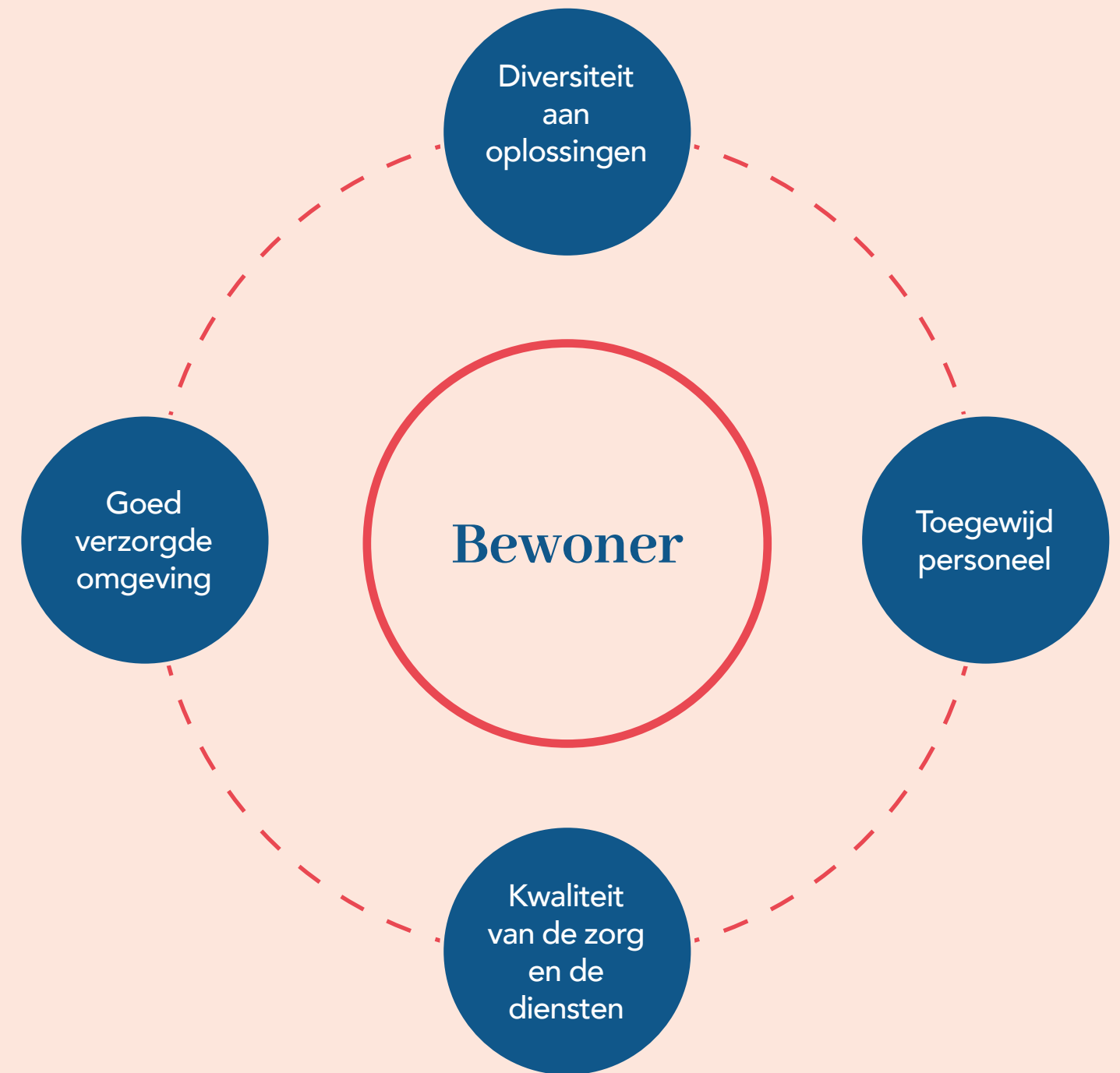

Femarbel stelt de bewoner centraal in wat we doen.

WIE ZIJN WE?

Met 330 leden die **31.000 bewoners** en **20.000 werknemers** vertegenwoordigen, is **FEMARBEL** veruit de grootste federatie van woonzorgcentra in Wallonië en Brussel. Femarbel is opgericht in 1967 en is pluralistisch en onafhankelijk. Haar missie is om de belangen van haar leden te ondersteunen, ongeacht de aard van de organiserende instantie. Ze wil ook toekomstgerichte ideeën uitwisselen over de veranderende behoeften van ouderenhuisvesting en een visie van de sector stimuleren op lange termijn.

Binnen dit kader garandeert **FEMARBEL** dat voorzieningen voor de huisvesting van ouderen vertegenwoordigd zijn op alle machtsniveaus en werkt zij samen met de autoriteiten en sociale partners aan het opzetten van een wettelijk en regelgevend kader dat haar leden in staat stelt de meest kwalitatieve diensten en zorg aan te bieden.

Onze waarden

Vrijheid van keuze

De kwaliteit en toegankelijkheid van diensten en zorg

HET FYSIEKE EN MORELE WELZIJN VAN DE BEWONERS

Transparantie van de informatie

Gelijke behandeling van de bewoners

Onze doelstellingen

01

De ontwikkeling mogelijk maken, zowel in Wallonië als in Brussel, van een aanbod van kwaliteitsvolle huisvesting, met een flexibele aanpassing van diensten en zorg aan de aard van de behoeften en de huidige verwachtingen van oudere bewoners.

02

Voor ouderen: vrije keuze en betaalbaarheid van deze voorzieningen garanderen.

03

Het werk van beheerders en personeel van huisvestingsvoorzieningen voor ouderen verdedigen en hen helpen bij het uitvoeren van hun taken.

Laten we meer
dan ooit gebruik
maken van deze
verkiezingen om
de uitdagingen
voor een goede
oude dag aan
te gaan.

Verantwoordelijke editor: Jean Pierre Heynen - Voorzitter
Contactpersoon memorandum: Christian Radermecker (c.radermecker@femarbel.be)
Maatschappelijke Zetel: Koningstraat 55, bus 6 - 1000 Brussel. Tel. 02 414 05 25
Ondernemingsnummer: 0409.350.688

